İzmir'den İki Yeni Prehistorik Yerleşim Yeri: Yassıtepe Höyüğü, Çakallar Tepesi Höyüğü

[TWO NEW PREHISTORIC SETTLEMENTS IN THE IZMIR DISTRICT: YASSITEPE MOUND, ÇAKALLAR TEPESI MOUND]

ZAFER DERİN

Anahtar Sözcükler
Yassı Tepe, Çakallar Tepesi, Neolitik, Keramik
Keywords
Yassı Tepe, Çakallar Tepesi, Neolithic, Ceramics

ÖZET

Bu makale, Yeşilova kazıları 2005 sezonunda gerçekleştirilen araştırmalar sırasında tespit edilen iki yeni yerleşimi tanıtmayı amaçlamaktadır. Bunlar, ilki İzmir merkezde, ikincisi Urla Kasabası sınırları içinde bulunan iki prehistorik yerleşimdir.

Yassıtepe, Çakallar Tepe ve Yeşilova gibi farklı yerleşimlerden ele geçen veriler, İzmir ve civarında yerleşim sürecinin Erken Neolitik Döneme dek uzandığını göstermektedir. Bölgeye muhtemelen doğudan giren yerleşik yeni topluluk, tarımcı ve hayvancı olmalıdır ve bölge bir "geçiş bölgesi" olmaktan ziyade kendi kültürünü yaratan bir bölge olarak nitelendirilmelidir.

ABSTRACT

This paper aims to introduce two new settlements, which were determined in the researches throughout İzmir during the 2005 season of the Yeşilova excavations. These are two prehistoric mounds, first located in the central part of İzmir City, and the second within the borders of Urla borough.

The data obtained from different settlements like Yassıtepe, Çakallar Tepe and Yeşilova indicate that the settlement process in İzmir district is in relation with a community was possibly grazier and farmer group entering the region from east. It is more plausible to reconsider the İzmir district as a distinct creating its own culture rather than trans-passing zone.

Bu makalede, 2005 yılında Yeşilova Höyüğü'nde başladığımız kazılar sırasında İzmir'in içinde sürdürdüğümüz araştırmada tespit ettiğimiz iki yeni yerleşim yerini bilim dünyasına tanıtmayı amaçladık.[1] Bunlardan ilki İzmir'in merkezinde olan, diğeri Urla ilçesi sınırları içinde yer alan iki prehistorik höyüktür (Harita).

Yassıtepe Höyüğü

2005 yılındaki araştırmalarımızda 1341 hicri 1924-25 miladi tarihli 1/25 binlik harita üzerinde Yeşilova Höyüğü'nün kuzeybatısında Yassıtepe adıyla işaretlenmiş tepe dikkatimizi çekti. Yeni haritalar üzerinde görülmeyen bu tepeyi bulmak amacıyla yakın çevreyi taradığımızda hafif eğimli bir tepe yükseltisi ve yüzeyinde çanak çömlek parçalarına rastladık. İlk bulgular burasının höyük tipi bir yerleşim olduğunu ortaya koymuştur. Bu yükseltiye 1924-25 haritaları üzerinde yazılı olan Yassıtepe ismine bağlı kalarak "Yassıtepe Höyüğü" adı verilmiştir.

Yassıtepe Höyüğü, Bornova İlçesi Kazım Dirik Mahallesi sınırları içinde, Ege Üniversitesi Hastanesi güneyinde yer almaktadır. Yerleşim alanı Forum Bornova, Manda Deresi ve Çanakkale Otoyolu ile villalar arasında kalan alanda bulunan, hafif yükseltiye sahip, orta boyda, basık bir höyüktür. Höyüğün bir bölümü üzerinde villalar inşa edilmiş durumdadır (Resim.1).

[1] Bu çalışmaların her aşamasına katılan ve katkıda bulunan Tayfun Caymaz, Filiz Ay, Gülnur Sümer, A. Uygar Erdinç ve Serdar Çetin'e içtenlikle teşekkür ederim.

Yassıtepe Höyüğü, İzmir kent kültürünün ortaya çıktığı Bornova Ovası üzerinde yer alan, günümüze ulaşabilmiş höyüklerden biridir. Bu yerleşim yeri ile, Bornova Ovası'nda; Bayraklı (Tepekule), Pınarbaşı (Tepebağ), Bornova Anadolu Lisesi (İpeklikuyu) ve Yeşilova Höyüğü'nden[2] sonra yeni bir prehistorik höyük daha İzmir'in kültür envanterine kazandırılmıştır.

Höyük kuzey güney doğrultusunda yaklaşık olarak 400 m., doğu batı doğrultusunda 300 m. boyutlarındadır. Denizden yüksekliği 20 m. civarında olan tepede 5-6 m. yüksekliğinde kültür dolgusunun olduğu düşünülmektedir(Plan).

Yassıtepe biri kuzeybatısından diğeri güneyinden geçen iki derenin arasında yer almaktadır. Kuzeybatısındaki dere yağışlarda akıntıya sahipken güneyindeki Manda çayı yazın az da olsa devamlı akıntıya sahiptir. Bu dereler nedeniyle höyüğün güney, kuzey ve batısının dere taşkınlarından etkilendiği, çevresinin zamanla alüvyonla boğulduğu anlaşılmaktadır. Dereler arasındaki yerleşim yeri bu yüzden alçak ve yayvan bir tepe görünümündedir (Resim.1).

Höyüğün yüzeyinde yaptığımız araştırmada çanak çömlek parçalarının geniş bir alana dağıldığı anlaşılmıştır. Yüzey buluntuları iki ayrı alandan; höyüğün doğu yarısını oluşturan, üzerinde evlerin bulunduğu yapılaşmış alan ve höyüğün batı kesimini oluşturan henüz yapılaşmamış boş alandan toplanmıştır (Plan, Resim.1).

Doğu bölümdeki bina olmayan bazı boş arsalarda çanak çömlek parçalarına rastlanılmıştır. Bunun dışında bazı evler inşa edilirken temel çukurundan çıkan toprak içinde çok sayıda keramik bulunmuştur. Bunlardan 116 No'lu parselin içine yapılan binanın (Plan) temel kazısı sırasında çıkan toprak, inşaatın yanına yığılmıştır. Derin açıldığı anlaşılan bu temel toprağında Geç Neolitik Dönemden Bizans Dönemine kadar farklı çağlara ait çanak çömlek parçaları ele geçmiştir (Çizim.1-3). Çanak çömlek parçaları dışında taş aletler ve yapı temellerinden söküldüğü anlaşılan orta boyda taşlar bulunmuştur. Dolayısıyla yerleşimin büyük oranda 3. derece arkeolojik sit olarak işaretlenen evlerin bulunduğu güneydoğudaki alana doğru yayıldığı anlaşılmıştır (Plan).

Höyüğün batı yarısında yaptığımız çalışmalarda kısmen boş durumdaki araziyi tarama olanağı bulduk. Ancak güneye doğru yoğun ot örtüsü ve yüksek toprak ve moloz yığınları toprak üstündeki buluntuları saptama olanağını ortadan kaldırmıştır (Resim.1). Bununla birlikte bazı bölümlerde yüzeydeki çanak çömlek parçalarının arazinin güneyine doğru devam ettiği görülmüştür. Höyüğün tepe noktasına yakın bir alanda kalan, 1. derece arkeolojik sit sınırı içindeki 3708 No'lu adanın etrafını duvarla çevirmek için açılan 0.70 m. eninde, 0.50 m. derinliğindeki kanalda ve ada içinde yer alan foseptik çukurunda (Plan) çanak çömlek parçaları, deniz hayvan kabuğu ve çakmak taşı alet parçaları bulunmuştur. İki metre derinliğindeki foseptik çukurunun tabanında ve kesitinde mimari kalıntılara ait taşlar yer almaktadır. Ancak söz konusu adanın batısında kalan ve imar planında park olarak gösterilen alan yoğun fiziki müdahaleye uğradığından (Resim.2) yerleşimin devamı ile ilgili kesin bir şey söylemek zordur. Üzerinde kısmen toprak yığını olan bu alanın yüzeyinde herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır.[3]

Yassıtepe Höyüğü yüzeyinde ve açılan çukurlarda bulunan çanak çömlek parçaları, höyükte en az 4 kültür katının olduğunu göstermiştir. Bizans, Kalkolitik ve Geç Neolitik Çağa tarihlenen birkaç keramik parçası dışında , burada ele geçirilen ana malzeme Tunç Çağa tarihlenir (Çizim.1-3). Höyükteki en son kültür katı sırlı ve çark yapımı iyi pişirilmiş kiremit renkli parçaları ile tanınan Geç Roma–Erken Bizans Dönemi yerleşimi olmalıdır. Höyüğün üzerinde ele geçen parçaların dağılımına ve miktarına baktığımızda bu döneme ait katın kalın olmadığı anlaşılmaktadır. Özellikle tarımsal faaliyetler nedeniyle höyüğün konisine yakın alanlarda bu tabakanın büyük bir kısmı tahrip olmuş olabilir. Başta Erken Tunç Çağ Dönemin buluntuları olmak üzere Orta ve Geç Tunç Çağ sürecini içeren çanak çömlek parçalarının yoğunluğu Yassıtepe'de kalın bir tabaka ile temsil edilen en uzun süreli kültür katının Tunç Çağ yerleşimi olduğunu ortaya koymuştur.

Yüzeydeki keramikler içinde Gri Minyas (Çizim.3:24) türündeki keramiklere rastlanılmıştır.

[2] DERİN ve BATMAZ 2005, 76 vd., AKURGAL 1950, 3 vd.

[3] Başta park alanı olmak üzere kamu alanlarında ve şahıs arazilerinde alanlarda yapılacak sondaj ve kazı çalışmaları Yassıtepe Höyüğü kültürlerinin yüzey toprak altındaki yayılımına ilişkin daha kesin bilgi verecektir.

Höyükteki ikinci büyük malzeme grubuna sahip Orta Tunç Çağ keramiklerini ise çeşitli formlarıyla ayırt etmek mümkündür. Ağız kenarı bezemeli çömlek, kapak, kase, kulp ve dip parçaları bu grup içinde yer alır (Çizim.3:16-18, 21-23, 25).

Erken Tunç Çağına ait çanak çömlek parçaları arasında, benzerlerine Batı Anadolu'daki birçok yerleşim merkezinde rastlanan, basit ağız kenarlı, içe kalınlaştırılmış ağız kenarlı, keskin omuzlu çanak, tabak ve kase parçalarının (Çizim.1:6-10) olduğu görülmüştür.[4] Bunlardan çömlek formları Erken Tunç Çağı kapları içinde en yoğun grubu oluşturur (Çizim.2:11-15). Dışa dönük ağız kenarlı boyunlu çömlekler (Çizim.2:11-14) kırmızının tonlarında astarlanmışlardır. Keramiklerin çoğunluğu küçük taşcık katkılıdır. Keramikler kızılkahve, siyahımsı gri, koyu gri ve kırmızımsı sarı renklerde dış astara sahiptir. Açkılı kap parçaları el yapımı olup orta ve iyi derecede pişirilmişlerdir. Keramiklerin içinde ayak parçalarına da (Çizim.2:27) rastlanılmıştır. Ele geçen parçalar Yassıtepe'nin zengin Erken Tunç Çağ form çeşidine sahip olduğunu göstermiştir. Keramikler içinde makara kulplu parçaların da olması nedeniyle, höyükte Erken Tunç Çağın I ve II Dönemlerinin yaşandığını düşünmekteyiz.

Yassıtepe Höyüğü'nde tespit edilen buluntu topluluğundan bir grubu Kalkolitik Döneme tarihlenir (Çizim.1:1-5, 3:19, 20). El yapımı, iyi ve orta derecede pişirilmiş içe dönük, basit, düzleştirilmiş ağız kenarlı kase ve çanaklar, sepet kulplu çanaklar, koyu gri, grimsi kahve ve kahve renginde astarlıdırlar.[5] Keramikler yapım tarzı ve formları bakımından Yeşilova Höyük Kalkolitik keramikleri ile benzerlik gösterir. Kalkolitik buluntular içinde benzerlerini Kuruçay Höyük'ün 10-7 katından bildiğimiz[6] sapı kırık bir kepçe de saptanmıştır (Çizim. 3:19).

Yassıtepe Höyüğü'nün en erken buluntuları Geç Neolitik Döneme tarihlenir. 116 No'lu parselin (Plan) derin açılan temel çukurundan çıkartılan toprak yığını içinde bulunan, alt katlardan geldiği anlaşılan kızılkahve renginde astarlı, perdahlı parçalar içinde oval formlu bir dip parçası (Çizim.3:26) ve dışı memecik kabartmalı bir gövde parçası (Çizim.3:28) Yeşilova Höyüğü üst katlarında ve Ulucak Höyük IV. Katında bulunan Geç Neolitik keramiklerle benzerlik gösterir.[7] Bu dönem malzeme grubu içinde yer alan bir başka buluntu topluluğunu obsidyen ve çakmaktaşı dilgiler oluşturur (Çizim.3:29,30).

Sonuç olarak Yassıtepe'de yerleşimin; Geç Neolitik Çağda başladığı, Kalkolitik Dönemin ardından Tunç Çağ boyunca en uzun sürecini yaşadığı ve Erken Bizans Döneminde yerleşimin son bulduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte höyüğü ana toprak seviyesine kadar olan tabakalanması görülemediği için en uzun süreli yerleşim gören Tunç Çağ katının kalınlığını saptamak zordur.

Bornova, uygun coğrafi pozisyonu, akarsuların şekillendirdiği verimli ovası, zengin bitki örtüsü ve bol çeşide sahip faunası ile, deniz ürünlerini toplamayı ve tüketmeyi bilen toplulukların yaşadıkları bir alandır.[8] Bornova Ovası'nda 1 km. çapındaki bir alan içinde birbirine yakın durumda kurulan, Bornova Anadolu Lisesi (İpeklikuyu), Yeşilova ve Yassıtepe gibi köy tipi yerleşim yerlerinde[9] Neolitik Dönemden itibaren şekillenen kültürlerin, İzmir kent tarihinin yanı sıra Ege Bölgesi'nin kültür tarihinin ortaya çıkmasında da etkili olduğunu düşünmekteyiz. Yassıtepe Höyüğü'nün güneybatısındaki Yeşilova Höyüğü'ne (Resim.1) Neolitiğin erken döneminden itibaren yerleşilirken, dere ve çaylardan kaynaklanan su baskınları ve alüvyon dolguları yerleşimcilerin Neolitiğin son döneminde höyüğün bulunduğu alanı terk etmeye başlamalarına ve Manda Çayı'nın kuzeyindeki daha yüksek seviyelere çıkarak yeni yerleşimler kurma ihtiyacını duymalarına neden

[4] Batı Anadolu'daki birçok yerleşim alanında ele geçen, Çanakkale yöresinden Kütahya ve Menderes Havzası'na kadar yayılan bu tür kaplarla ilgili olarak bakınız. PODZUWEIT 1979, lev.1; BLEGEN-RAWSON-SPERLING 1951, fig.59a; LLOYD ve MELLAART 1962, fig.14:20-25, 15:12-15, 47:1, 50:2,52:2.

[5] Benzerleri için bak.HOOD 1981, fig.121:92,93, SPERLING 1976, Fig.8:115, 9: 205, 13:405-409.

[6] DURU 1994, Lev.200,201.

[7] Yeşilova Höyüğü yayın çalışmalarının hazırlığına başlanılmıştır. Ulucak Höyük ile ilgili olarak bakınız; ÇİLİNGİROĞLU vd. 2004, fig.21:17,19, 23:14, 22:9,19.

[8] MS.17 .yy yazarları Bornova Ovası'ndan su kaynakları ve bitki örtüsü ve meyve ağaçları zenginliğinden övgüyle söz ederler. Bak. Pınar 2001, 7,69-70, 85, 95, 98. Yüzeyden toplanan midye kabukları burada yaşayanların deniz ürünlerini tükettiklerini kanıtlar.

[9] Bornova Anadolu Lisesi–İpeklikuyu Höyüğü'nün de ilk yerleşim döneminin Geç Neolitik Çağa kadar gitmesi olasıdır.

olmuştur.[10] Çanak çömlek buluntularındaki benzerlikler de dikkate alındığında, Yeşilova Höyüğü'nde yerleşenler Geç Neolitik Döneminin sonunda 500 metre kuzeyindeki Yassıtepe'nin bulunduğu alana geçmeye başlamış olabilirler. Halk toplulukları yaşamlarına bu yeni alanda devam etmiş olmalılar. Bu nedenle her iki yerleşimde de Geç Neolitik son katları ile Kalkolitik Dönemleri çağdaştır. Erken Tunç Çağında Yassıtepe Höyüğü'nde yerleşim devam ederken, alüvyonla tamamen dolan Yeşilova Höyüğü'nün bulunduğu alan mezarlık olarak kullanılmış olabilir.[11] Böylece her iki yerleşim yerinde de Neolitiğin sonundan başlayarak Roma Dönemi sonuna kadar olan çağları birbiri ardına yaşandığını anlamaktayız.

Bornova Ovası ve onun üzerindeki höyükler kent tarihinin oluşmasında bu kadar önemliyken, prehistorik yerleşim alanları yapılaşma nedeniyle hızlı bir şekilde ortadan kalmaya başlamıştır. Örneğin, Bornova içindeki höyüklerden Bornova Anadolu Lisesi-İpeklikuyu Höyüğü'nün üst kısmına bina yapılmış, yüzeyi teraslanarak ağaçlandırılmıştır. Pınarbaşı-Tepebağ Höyüğü'nün büyük bir kısmı düzeltilerek bağlık alan haline getirilmiştir.[12] Bayraklı-Tepekule yerleşiminde kalın bir kültür tabakası altında kalan ve ana kaya üzerinde yer alan Erken Tunç Çağ tabakasında kısa süreli bir çalışma dışında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.[13] Prehistorik yerleşimlerden sadece Yeşilova Höyüğü'nde artan tahribatlar nedeniyle[14] 2005 yılında bir kurtarma kazısına başlanabilmiştir.

Prehistorik höyükler uzun bir dönem içinde tahrip olabildiği gibi, bazen Yassıtepe Höyüğü'deki gibi tahribat bir sene içinde de hızla artabilmektedir. Höyüğün batı kesiminin bir bölümü moloz ve toprak yığını altında kalırken, doğu yarısı üzerine birçok ev yapılmıştır (Plan). Yassıtepe Höyüğü'nün kuzeyinde açılan hipermarket ve bunu getirdiği rant çevrenin hızlı şekilde değişimine neden olmuştur. Höyüğün yüzeyinden toprak alınmış, yola bitişik kuzey kesimi (3709 no'lu adanın bulunduğu alan) kepçeyle düzeltilip dışardan getirilen toprak dökülerek silindirle düzleştirilmiş ve araçlar için park alanına dönüştürülmeye çalışılmıştır (Resim.2). Kurumsal olarak gerekli önlemler alınmadığı takdirde, höyük fiziki müdahalelerle kısa süre içinde ortadan kalkacak İzmir kent kültürünün geçmişe ait izlerinin bir bölümü tümüyle silinecektir.

Çakallar Tepesi Höyüğü

Yeşilova Höyüğü 2005 yılı kazı çalışmaları sırasında tespit ettiğimiz ikinci yerleşim alanı, İzmir kent merkezinin dışında yer alan Çakallar Tepesi'dir (Harita).

Bir ihbar üzerine 20 Eylül 2005 günü Urla ilçesi Kuşçular köyü yakınındaki Çakallar Tepesi adı verilen yerleşim yerine gidilerek kısa süreli bir araştırma yapılmıştır.[15] Araştırma yapılan alanın üzerinde prehistorik dönemlere ait çok miktarda çanak çömlek kalıntılarına rastlanılması ve ana kaya üzerinde yer alan kültür toprağı yükseltisi, burasının prehistorik höyük olduğunu ortaya koymuştur(Resim.3-4).

Urla'ya 4, Kuşçular'a 2 km. mesafedeki yerleşim yeri, Kuşçular-Mandalan Ovaları ile İçmeler Ovası'nı ayıran tepelik kesimin güneydoğu sırtlarında 30-40 m. rakımlı bir yükselti üzerinde yer almaktadır (381745K-264330D). Kuşçular Ovası'na inen suları toplayan Çakallar Deresi, yerleşim yerinin güneyinden geçerek kuzeybatı istikametinde İçmeler Ovası'na ulaşmaktadır.

Kuşçular Ovası Urla'nın en verimli ovasıdır. Ova, güneyde dar bir boğazla Sığacık Körfezi'ne, kuzeyde yine bir boğazla Gülbahçe Körfezi'ne bağlanmaktadır. Başka bir deyişle Urla Yarımadası'nın en dar yerinde (kuş uçuşu 12 km.) orta kesimde kalan bu alandan her iki yönden denize ulaşılabilir.

Yerleşim korunan kısmı itibarıyla yaklaşık 400x300 m.lik bir yayılıma sahiptir. 1990'larda hizmete giren otoyol yerleşimin üzerinden geçmiştir (Resim.3). Bunun sonucunda yerleşim yerinin kuzey kısmı tamamen tahrip olmuş, güney kısmı ise otoyol inşaatı sırasında moloz dökme yeri olarak kullanılmıştır.

[10] R. Meriç'in düşüncesinin (MERİÇ 1993, 149) aksine Orta Batı Anadolu'da nehir ve derelerin bulunduğu birçok alanda Neolitik Dönemde ve sonrasında jeomorfolojik değişimler yaşanmış olmalıdır.
[11] www.yesilova.ege.edu.tr, DERİN 2006, 40-41.
[12] DERİN ve BATMAZ 2005,77vd.
[13] AKURGAL 1950, 2-4.
[14] DERİN ve BATMAZ 2005, 80.

[15] Bizi yerleşim alanına götüren, Urla ve çevresinin tarihi mirasını belgelemek gibi özverili bir çalışmayı sürdüren Urla Belediye'sinden Ahmet Erincik ve Mehmet Emeç'e içtenlikle teşekkür ederim.

Moloz yığınları dışında Neolitik ve Geç Roma Dönemi buluntuları ele geçerken, molozların arasında Erken Tunç Çağına ait bazı parçalar bulunmuştur. Bu bakımdan alanın bir bölümünde Tunç Çağa ait bir yerleşimin mevcut olduğu anlaşılmaktadır.[16]

İzmir il sınırları içinde günümüze kadar gelebilmiş önemli sayıda höyük tipi yerleşim alanı yer almaktadır. Çoğunlukla prehistorik döneme tarihlenen yerleşimlerin varlığı, İzmir'in çevresiyle birlikte yerleşim tarihinin Geç Neolitik Dönemle sınırlı kalmadığını, ilk yerleşimlerin Neolitik Çağın başına kadar gidebileceğini göstermiştir.[17] Urla Çakallar Tepesi de İzmir'in prehistorik dönemine, ağırlıklı olarak Geç Neolitik Çağa ilişkin bulgular veren bir höyüktür. Çakallar Tepesi yapılaşmadan henüz etkilenmiş olmasına karşın Neolitik toplumun yaşam alanın oluşturan ova üzerine yapılan evler ve siteler, geçmişe ait izleri yok etmeye başlamıştır.

Çakallar Tepesi'nde üç ayrı döneme ait keramiğe rastlanmıştır. Çark yapımı Geç Roma keramik parçaları (Çizim.4:10) yüzeyde ele geçen geç dönem malzeme grubunu oluşturur. Bu tür keramikler tepenin güneybatısına doğru artarken, Erken Tunç Çağına ait keramikler tepenin üst seviyelerinde daha yoğundur.

Çakallar'da bulunan üçüncü grup çanak çömlek parçaları Geç Neolitik Çağa aittir. Form tipleri son derece sınırlı olmasına karşın bu çağın kapları, tipik "s" profilli, dışa dönük ağız kenarlı derin çömleklerden oluşmaktadır (Çizim.4:1-7). Boyunlar henüz oluşmamış ve ip delikli tutamaklara rastlanmamıştır(Çizim.4:7). Dipler genelde düzdür (Çizim.4:9). Boya bezemeli örneklere rastlanmamakla birlikte tırnak baskılı bir örnek mevcuttur (Çizim.4:11). Bu tür keramiklerin Ulucak Höyük'te IV. tabakadan başlayarak V. tabaka içinde de devam ettiği,[18] Yeşilova Höyüğü'nün Neolitik tabakasının üst evrelerinde bulunduğu bilinmektedir. Keramikler üzerindeki bu tür tırnak baskıların Anadolu'da Neolitik Çağ ve izleyen dönem boyunca yaygın bir bezeme türü olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Buluntuların içinde bu döneme ait bir taştan küçük bir balta yer alır(Çizim.4:12).

Neolitik Dönem keramiği yapım tekniği ve mal grubu olarak oldukça homejen bir yapı göstermektedir. Bu dönem keramiklerinin hepsi el yapımı olup hamurunda yoğun olarak kum katkı içermektedirler. Kum katkının yanında mineraller, kireç ve az sayıda keramik parçasında ezilmiş deniz hayvan kabuğu parçaları bulunmaktadır.

Taşcık ve mineral katkılı keramikler genel olarak ince hamura sahiptirler ve iyi pişirilmişlerdir. Dış astar kırmızımsı sarı, açık kahve, kırmızı ve kızılkahve renklerindedir.[19] Çakallar Tepesi'nde ele geçen keramiklerin benzerleri; Ulucak, Yeşilova'da, Göller Bölgesi'nde Hacılar,Kuruçay, Höyücek ve Bademağacı gibi yerleşim merkezlerinde bulunmuştur. Bu nedenle kültürel bakımdan yerleşim alanlarında yaşayanların Anadolu'nun iç kesimindeki yerleşim yerleri ile ilişkilerinin olduğu anlaşılmaktadır. Ancak İzmir'in içindeki birçok yerleşim merkezinde olduğu gibi bu ilişki doğrudan mı yoksa dolaylı olarak mı gerçekleşmişti, henüz bunun yanıtını vermek güçtür.

Çoğunluğu şehir merkezi çevresinde yer alan ve bir kısmı günümüze kadar ulaşabilen prehistorik yerleşim alanlarının bazıları kent dokusu içinde yer aldıklarından hızlı bir şekilde ortadan kalkmaktadırlar.

Yeni veriler ışığında Çakallar Tepesi ile birlikte Kemalpaşa'da Ulucak, Yenmiş ve Nemrut höyükleri, Menemen-Aliağa bölgesinde Arap Tepe, Ege Gübre Fabrikası, Karşıyaka'da Küçük Yamanlar Tepesi, Urla'da Barbaros-Tepeüstü, Limantepe, Çeşme'de, Torbalı'da Dedecik Heybeli Tepe, Tepeköy, Çeşme'de, Selçuk'ta Arvalya, Çukuriçi höyükleri, kent içindeki

[16] Verimli Kuşçular Ovası'nın çeşitli devirlerde yerleşime sahne olduğu bilinmektedir. Güneyde boğaz üzerindeki Yaren Tepe ile kuzeybatıdaki Adatepe'de Klâsik ve Hellenistik Devirlere ait büyük yerleşimler vardır. Roma-Bizans Devrinde ova ve çevresinde ufak köy ve çiftlik tipi üretici yerleşim birimleri çok sayıdadır. Aynı durum Osmanlı Devrinde de devam etmiştir. Ovanın doğusunu kapatan sıra tepelerin batı yamaçlarında kurulmuş Helvacılar, Devederesi, Akpınar (Akmar) ve ovanın güneyindeki Sarıabdallar bu devre ait olup, sonraları terk edilmiş köylerdir. Helvacılar ve Akpınar'da Erken Osmanlı Devrine ait camiler bulunmaktadır.

[17] MERİÇ 1993, 149.

[18] Ulucak örnekleri için bakınız: ÇİLİNGİROĞLU vd. 2004, Fig.21:27-30, 23:12, 21, 22, 25:18-21, 26:35-36, 27:17, 29:20.

[19] Bu tür keramikler Ege Bölgesi'ndeki birçok yerleşim merkezinde de bulunmuş olan "Batı Anadolu Geç Neolitik Keramiği" nin (MERİÇ 1993, 144 vd.) özelliklerine sahiptir (DERİN ve BATMAZ 2005, 78).

Yassıtepe ve Yeşilova Höyüğü, İzmir'in tespit edilebilen Neolitik yerleşim merkezleridir.[20] Ancak Yassıtepe Höyük'de olduğu gibi yerleşim yerlerinin bazılarında Neolitik katlar, Tunç Çağ tabakaları altında kalmıştır. Bu kadar yerleşim alanının varlığı Orta Batı Anadolu'nun, olasılıkla Göller Bölgesi gibi, Neolitik kültürlerin ortaya çıkarak geliştiği bir alan olduğunu göstermiştir. İlk Neolitik yerleşimlerin batısı denize açık, çevresi dağlarla çevrili, içinde akarsuların aktığı, doğuya uzanan yolların başlangıç noktasında bulunan Bornova Ovası gibi verimli bir düzlükten doğduğunu söylemek mümkündür.

Kuşçular, Bornova ve Kemalpaşa Ovaları gibi verimli düzlükleri barındıran havzalar, bir anlamda bu ilk yerleşimlere ait küçük köyler için uygun koşulları sağlamış, ilk üretimciliğe geçişte bu alanlar yerleşimciler için tercih nedeni olmuştur. Benzer şekilde Menemen ve Torbalı'da bitki örtüsü bakımından zengin ama, bataklık düzeyde sulak araziler ve otlaklar, avcılık ve hayvancılık için uygundur. Çakallar Tepesi'deki Neolitik toplumun tercihi de ova seviyesinden yüksekte olan verimli havza kenarı olmuştur.

Böylece, İzmir'in içinde ve dışındaki Neolitik yerleşimlerin coğrafi şartlara bağlı olarak iki farklı alanda kuruldukları anlaşılmaktadır:

1. Tepelerin üstünde yüksek seviyelerdeki yerleşimler:

Bu tür yerleşimler genellikle dere kıyılarında, ovalara hakim tepelerin üst kesimlerinde kurulmuşlardır. Çakallar Tepesi de ovaya hakim yüksekçe bir tepe üzerinde yer almaktadır. Ayrıca Menemen'de Arap Tepe, Karşıyaka Küçük Yamanlar Tepe, Barbaros Tepeüstü ve Torbalı'da Dedecik Heybelitepe bu türde yerleşimlere sahiptirler. Bütün bunlar, Neolitik toplumun yerleşimleri için coğrafi şartlara göre farklı alanları kullandıklarını göstermiştir.

Neolitik toplumların yerleşim alanını kurarken çeşitli coğrafi faktörleri dikkate aldığı, yer seçiminde bitki ve hayvan bakımından verimli sulak alanların tercihte önemli rol oynadığı anlaşılmaktadır. Verimli ovalara hakim tepeler, sıtma gibi hastalıklara neden olabilecek bataklıklara sahip , yabani hayvanların saldırılarına ve sık sık sel baskınlarına uğrayan ova seviyesindeki alanlara göre daha güvenli bir konuma sahipti.

2. Ova seviyesinde ve ova seviyesinin altındaki yerleşimler:

İzmir'in ova seviyesindeki düz alanlarında, dere kenarlarında kurulmuş yerleşimleri; Nemrut, Yenmiş, Ulucak, Yeşilova, Limantepe, Çukuriçi, Arvalya ve Yassıtepe olarak bilinmektedir.[21] Bu tür yerleşim yerlerinin bazıları, kısmen çevresinde akan akarsuların bıraktığı alüvyonun altında kalırken, Yeşilova Höyüğü ve Ege Gübre gibi yerleşimlerin tamamı alüvyonların altına gömülmüştür. Neolitik yerleşimlerin içinde özellikle denize yakın alanlarda ve dere kenarlarında kurulanlar, doğal olaylardan daha yoğun etkilenmişlerdir.

Yassıtepe, Çakallar Tepe ve diğer Neolitik yerleşimlerden elde edilen bulgular, İzmir'in kökeni Erken Neolitiğe kadar gidecek bir toplumla ilişkili olduğunu göstermiştir. Orta Batı Anadolu Bölgesi'nde yaşayan ve kendi kültürel sürecini oluşturan bu Neolitik toplum,[22] kısmen Göller Bölgesi'yle, kısmen de adalar ve Marmara Bölgesi'yle ilişkilere sahip olmalıdır. Bu halk topluluğu İzmir'e olasılıkla doğusundan gelip yerleşmiş ilk avcı, toplayıcı ve kısmen çobanlık yapan bir toplumdu. İzmir ve çevresini, bu ilk yerleşimcileriyle bir geçiş bölgesi olmasından çok, Neolitik toplumun şekillendiği, Göller ve Marmara Bölgeleri'nden ayrı bir kültür bölgesi olarak görmek daha doğru olacaktır.

ÇİZİM KATALOĞU

Yassıtepe Höyüğü

Çizim 1:

1. İçe dönük ağız kenarlı çanak, hamur pembe(7,5 YR7/4), dış astar krem (10 YR 8/4), iç astar grimsi kahve (10 YR

[20] MERİÇ-ÖZ-MERİÇ 2005, 140, res.7. 2005 yılında tarafımızdan İzmir'deki Neolitik yerleşim merkezleri ile ilgili olarak, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi kaynaklı bir araştırma projesi yapılmıştır (Proje No.2005 EDB 009). MERİÇ 1986, 301-310; MERİÇ 1988, 385-392; MERİÇ 1989, 18-23; MERİÇ 1990,361-366; DERİN ve BATMAZ 2005, 77.

[21] DERİN ve BATMAZ 2005, 76 vd.; EVREN ve İÇTEN 1997, 111-118; MERİÇ 1987, 301-310; MERİÇ 1998, 385-392; MERİÇ 1990, 361-366.

[22] "Meriç buna Orta Batı Anadolu Geç Neolitik Kültür grubu adını vermiştir" (Meriç 1993, 140). Ancak biz bu sürecin Erken Neolitik Çağ'dan itibaren başladığına inanıyoruz.

5/2), kum, küçük taşçık katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, çap: 26 cm.
2. Basit ağız kenarlı çanak, hamur grimsi kahve(10 YR 5/2), dış astar açık kahve (10 YR6/4), iç astar sarı (10 YR 7/6), kum, orta boy taş, mika katkılı, el yapımı, orta pişmiş, çap: 26 cm.
3. İçe kalınlaştırılmış ağız kenarlı kase, hamur siyahımsı gri (10 YR 3/1), dış astar gri (10 YR 5/1), iç astar gri (10 YR 5/1), kum, küçük taşçık katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, çap:18 cm.
4. Düzleştirilmiş ağız kenarlı kase, hamur açık kahve (7,5 YR 7/4), dış astar grimsi kahve (10 YR 5/2), iç astar açık kahve (10 YR 6/4), kum, küçük taşçık, mika katkılı, el yapımı, orta pişmiş, çap: 20 cm.
5. Basit ağız kenarlı kase, hamur açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), dış astar açık kahve (7,5 YR 6/3), iç astar açık kahve (7,5 YR 6/3), kum, küçük taççık, d.h.k katkılı, el yapımı, kötü pişmiş, açkı var çap: 17 cm.
6. Basit ağız kenarlı çanak, hamur açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), dış astar kızıl kahve (2,5 YR 5/4), iç astar krem (10 YR 8/4), kum, küçük taşçık, el yapımı, orta pişme çap: 30 cm.
7. İçe taşık ağız kenarlı çanak, hamur kahve (10 YR 5/3), dış astar kızıl kahve (2,5 YR 5/4), iç astar açık kahve (7,5 YR 6/3), kum, küçük taşçık katkılı, el yapımı, orta pişmiş, açkı var, çap:22 cm.
8. İçe kalınlaştırılmış ağız kenarlı kase, hamur koyu gri (10 YR 4/1), dış astar açık kahve (7,5 YR 6/3), iç astar grimsi kahve (10 YR 5/2), kum, küçük taşçık katkılı, el yapımı, orta pişmiş, açkı var, çap:12 cm.
9. Tabak, hamur kahve (10 YR 5/3), dış astar siyahımsı gri (10 YR 3/1), iç astar siyahımsı gri (10 YR 3/1), kum, küçük taşçık, mika katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, açkı var çap: 26 cm.
10. Basit ağız kenarlı çanak, hamur kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6), dış astar kırmızımsı sarı (7,5 YR 6/6), iç astar kırmızımsı sarı (7,5 YR 6/6), kum, orta boy taş, mika (az) katkılı, el yapımı, orta pişme çap: 21 cm.

Çizim 2:

11. Dışa dönük ağız kenarlı boyunlu çömlek, hamur kırmızımsı sarı (5 YR 6/6), dış astar. kırmızı, (2,5 YR 5/6), iç astar kırmızı, (2,5 YR 5/6), kum, küçük taşçık katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, çap: 18 cm.
12. Dışa dönük ağız kenarlı boyunlu çömlek , hamur pembe (7,5 YR 7/3), dış astar açık kırmızı (2,5 YR 6/6), iç astar açık kırmızı (2,5 YR 6/6), kum, küçük taşçık, el yapımı, iyi pişmiş, açkı var, çap:10 cm.
13. Dışa dönük ağız kenarlı boyunlu çömlek, hamur kırmızımsı sarı (7,5 YR 6/6), dış astar açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), iç astar krem (10 YR 8/4), kum katkılı, el yapımı, orta pişmiş, açkı yok, çap:15 cm.
14. Dışa dönük ağız kenarlı boyunlu çömlek, hamur sarı (10 YR 7/6), dış astar sarı (10 YR 7/6), iç astar gri (10 YR 5/1), kum, küçük taşçık, el yapımı, iyi pişmiş, çap: 9 cm.
15. İçe kapanan ağız kenarlı çömlek, hamur sarı (10 YR 7/6), dış astar kızıl kahve (2,5 YR 5/4), iç astar kızıl kahve (2,5 YR 5/4), kum, orta boy taş, el yapımı, orta pişmiş, çap: 8 cm.
16. Dışa dönük ağız kenarlı çömlek, hamur açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), dış astar pembe(7,5 YR 7/4), iç astar pembe(7,5 YR 7/4), kum, küçük taşçık katkılı, el yapımı, orta pişmiş, bezemeli.
17. Kapak, hamur kırmızımsı sarı (5 YR 6/6), dış astar kızıl kahve (2,5 YR 5/4), iç astar kırmızımsı sarı (5 YR 6/6), kum, büyük ve orta boy taşçık, mika katkılı, el yapımı, orta pişme, çap: 26 cm.

Çizim 3:

18. Kase, hamur kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6), dış astar krem (10 YR 8/4), iç astar krem (10 YR 8/4), kum, kireç (?) katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, çap: 8 cm.
19. Kepçe, hamur krem (10 YR 8/4), dış astar krem (10 YR 8/4), iç astar krem (10 YR 8/4), kum, orta boy taş, mika (az) katkılı, el yapımı, orta pişmiş, çap: 6,5 cm.
20. Sepet kulp, hamur mat kahve (10 YR 7/3), dış astar grimsi kahve(10 YR 5/2), iç astar grimsi kahve(10 YR 5/2), kum, mika katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, açkı var, çap:?
21. Kulp parçası, hamur mat kahve (10 YR 7/3), dış astar kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6), iç astar kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6), kum katkılı, el yapımı, iyi pişmiş.
22. Kulp parçası, hamur açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), dış astar açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), iç astar açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), kum, bitkisel katkılı(?),el yapımı, iyi pişme, açkı var.
23. Halka dip, hamur pembe(7,5 YR 7/4), dış astar kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6), iç astar sarı (10 YR 7/6), kum, küçük taşçık katkılı, el yapımı, orta pişme, çap:9 cm.
24. Yüksek halka dip, hamur gri (10 YR 5/1), dış astar gri (10 yr5/1), iç astar gri (10 yr5/1), kum katkılı, çark yapımı,iyi pişmiş, çap: 9 cm.
25. Düz dip, hamur kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6), dış astar kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6), iç astar kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6), kum, d.h.k katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, çap: 3,5 cm.
26. Oval dip, hamur kızılkahve (5 YR 5/4), dış astar kırmızı (2,5 YR 5/6), iç astar açık kırmızı (2,5 YR 6/6), kum, taşçık (orta), mika katkıl, el yapımı, açkılı, kötü pişmiş.
27. Ayak parçası, hamur kırmızımsı sarı (5 YR 6/6), dış astar açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), iç astar açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), kum, küçük taşçık katkılı, el yapımı, orta pişmiş.
28. Gövde parçası, hamur siyahımsı gri (10 YR 3/4), dış astar açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), iç astar açık kahve, (10 YR 6/4), kum, küçük taşçık katkılı, el yapımı, açkılı, orta pişmiş.
29. Obsidyen dilgi, uzunluk:1.6 cm, genişlik: 1.1 cm, kalınlık: 0.3 cm.
30. Çakmak taşı dilgi, uzunluk: 2,5 cm, genişlik: 1.4 cm, kalınlık: 0.5 cm.

Urla-Çakallar Tepesi

Çizim 4:

1. S profilli içe kapanan ağız kenarlı çömlek, hamur grimsi kahve(10 YR 5/2), dış astar sarı (10 YR 7/6), iç astar kızıl kahve (2,5 YR 5/6), kum, d.h.k katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, açkı var, çap: 14 cm.
2. S profilli içe kapanan ağız kenarlı çömlek, hamur grimsi kahve(10 YR 5/2), dış astar kırmızımsı sarı (7,5 YR 6/4), iç astar kırmızımsı sarı (7,5 YR 6/4), kum, orta ve küçük taşçık (az), mika katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, çap:15 cm.
3. S profilli içe kapanan ağız kenarlı çömlek, hamur kızıl kahve (5 YR 5/4), dış astar kırmızımsı sarı (5 YR 6/6), iç astar krem (10 YR 8/4), el yapımı, iyi pişmiş, çap:14 cm.

4. S profilli içe kapanan ağız kenarlı çömlek, hamur açık kızıl kahve (5 YR 6/3), dış astar açık kahve (7,5 YR 6/3), iç astar açık kahve (7,5 YR 6/4), kum, küçük taşçık, d.h.k katkılı, el yapımı, orta pişmiş, açkı var, çap: 12 cm.
5. S profilli içe kapanan ağız kenarlı çömlek, hamur açık kahve (7,5 YR 6/3), dış astar kırmızı, (2,5 YR 5/6), iç astar kırmızı, (2,5 YR 5/6), kum, d.h.k katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, açkı var, çap: 10 cm.
6. S profilli içe kapanan ağız kenarlı çömlek, hamur açık kahve (7,5 YR 6/3), dış astar kırmızı, (2,5 YR 5/6), iç astar kırmızı, (2,5 YR 5/6), kum, küçük taşçık, kireç katkılı, el yapımı, iyi pişmiş, açkı var çap:22 cm.
7. S profilli içe kapanan ağız kenarlı çömlek, hamur kızıl kahve (5 YR 5/4), dış astar açık kırmızı, (2,5 YR 6/6), iç astar kırmızı, (2,5 YR 5/6), kum, küçük taşçık, d.h.k katkılı, el yapımı, orta pişmiş, açkı var (az), çap: 20 cm.
8. S profilli içe kapanan ağız kenarlı çömlek, hamur gri (10 YR 5/1), dış astar krem (10 YR 8/4), iç astar açık kahve (7,5 YR 6/3), kum, küçük taşçık, d.h.k (az) katkılı, el yapımı, orta pişmiş, açkı var (iç kısım),(ağız kenarının altında tutamak olduğu düşünülen yarısı kırık olan bir parça bulunmaktadır), çap: 24 cm.
9. Düz dip, hamur kahve (7,5 YR 5/2), dış astar açık kırmızı (2,5 YR 6/6), iç astar , kum, küçük taşçık, d.h.k, mika (az) katkılı, el yapımı, kötü pişmiş, çap: 10 cm.
10. Düz dip, hamur pembe (7,5 YR 7/3), dış astar kırmızı, (2,5 YR 5/6), iç astar kırmızı, (2,5 YR 5/6), kum katkılı, çark yapımı, iyi pişmiş, çap:7 cm .
11. Tırnak baskı bezemeli gövde parçası, hamur pembe (7,5 YR 7/4), dış astar koyu kızıl (2,5 YR 4/4), iç astar koyu kızıl (2,5 YR 4/4), kum, küçük taşçık, d.h.k katkılı, el yapımı, iyi pişmiş.
12. Taş balta, uzunluk:3.7 cm, genişlik: 2.2 cm, kalınlık: 1.4 cm.

KISALTMALAR VE KAYNAKÇA

AKURGAL 1950: E. Akurgal, "Bayraklı Kazısı", *Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Dergisi,*VIII.1/2, 1-51.

BLEGEN-RAWSON-SPERLING 1951: C. Blegen, M. Rawson, J. Sperling, *Troy*, *Vol.II, The Third, Fourth and Fifth Settlements*, Princeton.

ÇİLİNGİROĞLU vd. 2004: A. Çilingiroğlu, Z. Derin, E. Abay, H. Sağlamtimur, İ. Kayan, *Ulucak Hoyuk: Excavations Conducted Between 1995-2002*, (Ancient Near Eastern Studies. Supplement 15) Peeters.

DERİN ve BATMAZ 2005: Z. Derin, A. Batmaz, "Bornova-Kemalpaşa (İzmir) Arkeolojik Envanteri 2003", *TÜBA Kültür Envanteri Dergisi,* 2004.2, 78 vd.

DURU 1999: R. Duru, "The Neolithic of the Lake District", *Neolithic in Turkey, The cradle of civilization*: 164-191, edited by: Mehmet Özdoğan and Nezih Başgelen. İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

EVREN ve İÇTEN 1997: A. Evren, C. İçten, "Efes Çukuriçi ve Arvalya (Gül Hanım) Höyükleri", *VIII. Müze Kurtarma Kazıları Semineri,* Ankara, 111-118.

HOOD 1981: S. Hood, Excavations in Chios, 1938-1955, Prehistoric Emporio and Ayio Gala I, Londra , fig.121:92,93,

LLOYD ve MELLAART 1962: S. Lloyd, J. Mellaart, Beycesultan I, The Chalcolithic and the Early Bronze Age Levels, Londra.

MERİÇ 1993: R. Meriç, "Pre-Bronze Age Settlements of west-central Anatolia (an extended abstract)" editör: Jacob Roodenberg, *Anatolia and the Balkans Symposium on Pre-Bronze Age Relations. Istanbul, 18-22 November 1991.* (Anatolica XIX): 143-150. Nederlands Institut voor het Nabije Oosten. Leiden.

MERİÇ 1987: R. Meriç, "1985 yılı İzmir ve Manisa İlleri Yüzey Araştırması", *IV. Araştırma Sonuçları Toplantısı:*Ankara, 26-30 Mayıs 1986, 301-310.

MERİÇ 1989: R. Meriç, "1987 yılı İzmir ve Manisa İlleri Yüzey Araştırması", *VI. Araştırma Sonuçları Toplantısı:*Ankara, 23-27 Mayıs 1988, Ankara,385-392;

MERİÇ 1990: R. Meriç, "1988 yılı İzmir ve Manisa İlleri Yüzey Araştırması", *VII. Araştırma Sonuçları Toplantısı:* Antalya, 18-23 Mayıs 1989, Ankara, 361-366.

MERİÇ-ÖZ-A.MERİÇ 2005: R. Meriç, A.K. Öz, A.E. Meriç, "Metropolis Kazıları, 2003", 26. *KST*.2, Ankara, 140.

SPERLING 1976: R.J. Sperling,"Kumtepe in the Troad. Trial Excavations", *Hesperia* 45, 305-364.

PINAR 2001: P.İ. Pınar. *Hacılar, Seyyahlar, Misyonerler ve İzmir. Yabancıların Gözüyle Osmanlı Döneminde İzmir. 1607-1918*. İzmir Büyükşehir Belediyesi Kent Kitaplığı. İzmir.

PODZUWEIT 1979: C. Podzuweit, Trojanische Gefäßformen der Frühbronzezeit,in Anatolia, der Ägäis und angrenzeten Gebieten, Mainz.

ZAFER DERİN

Ege Üniversitesi,
Edebiyat Fakültesi,
Arkeoloji Bölümü,
Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi A.B.D.
Bornova 35100 İZMİR-TURKEY

zaferderin@gmail.com

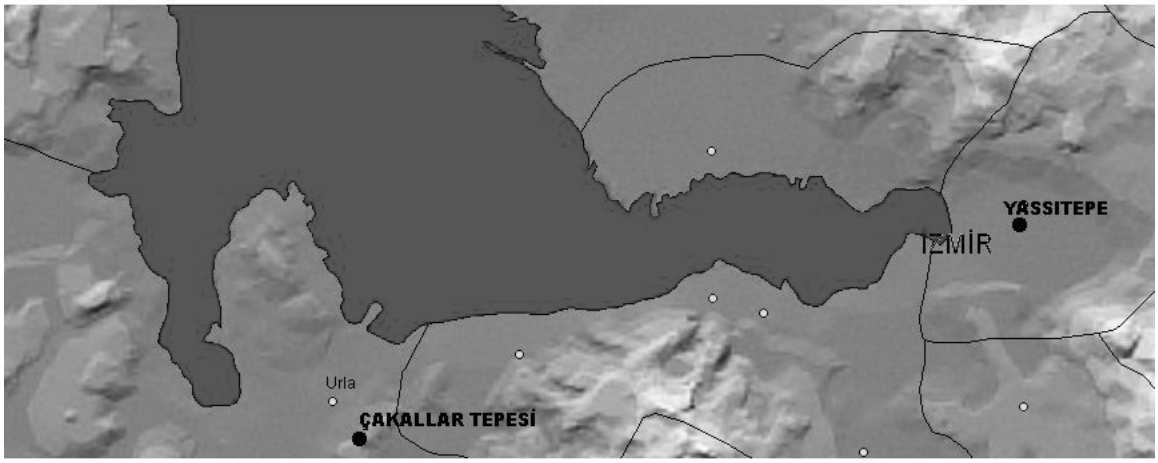

Harita

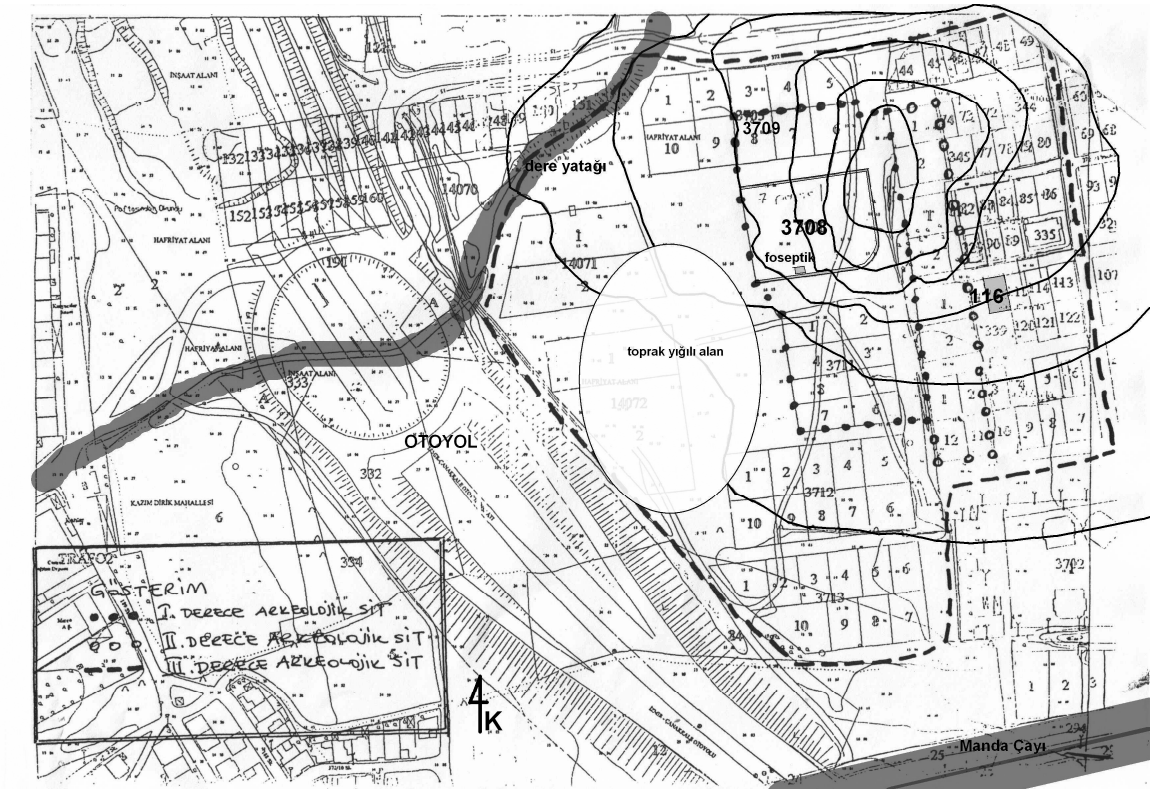

Plan. Yassıtepe Höyüğü Topografik Planı

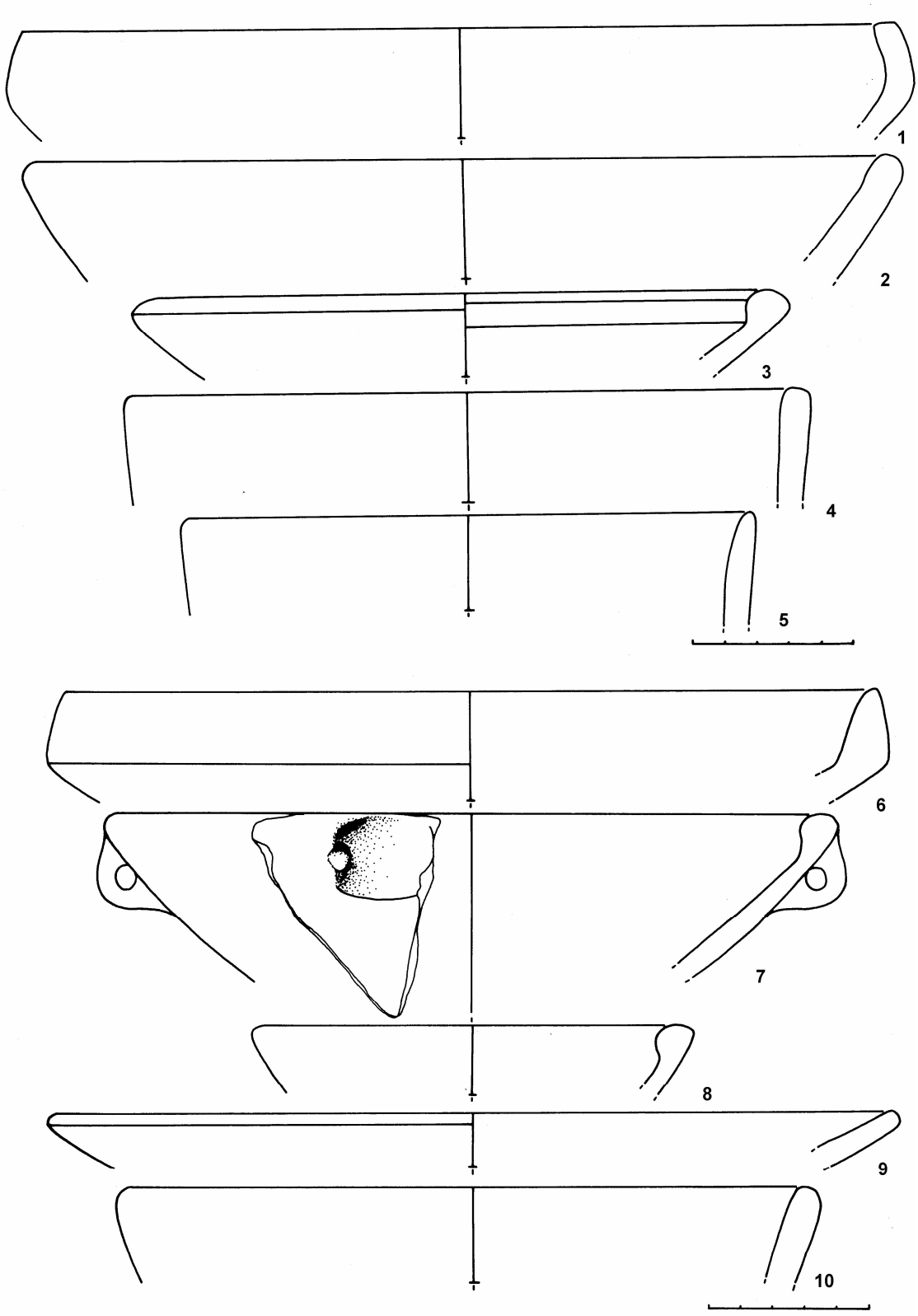

Çizim 1. Yassıtepe Höyüğü Kalkolitik ve Erken Tunç Çağ Keramikleri

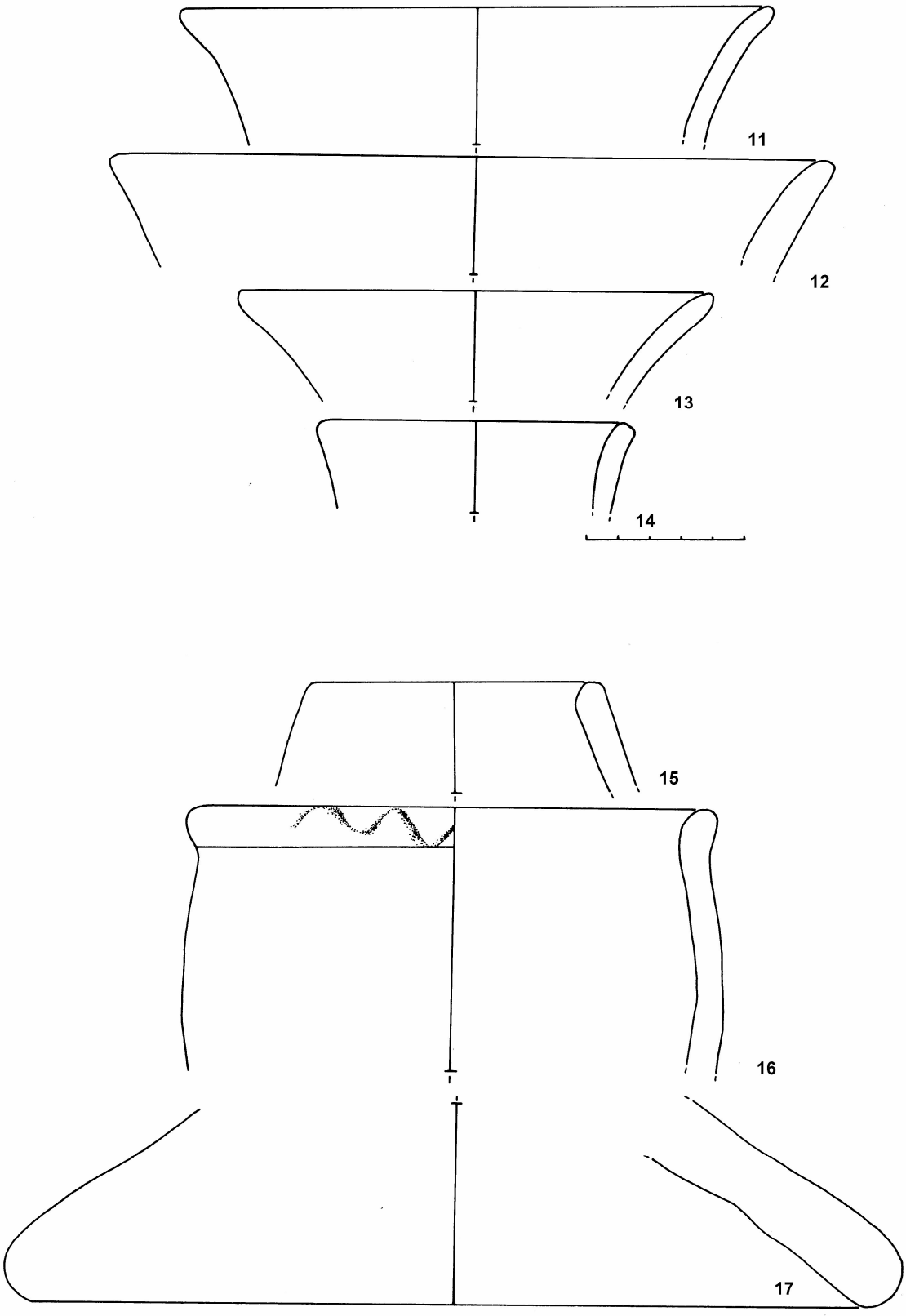

Çizim 2. Yassıtepe Höyüğü Orta Tunç Çağ Keramikleri

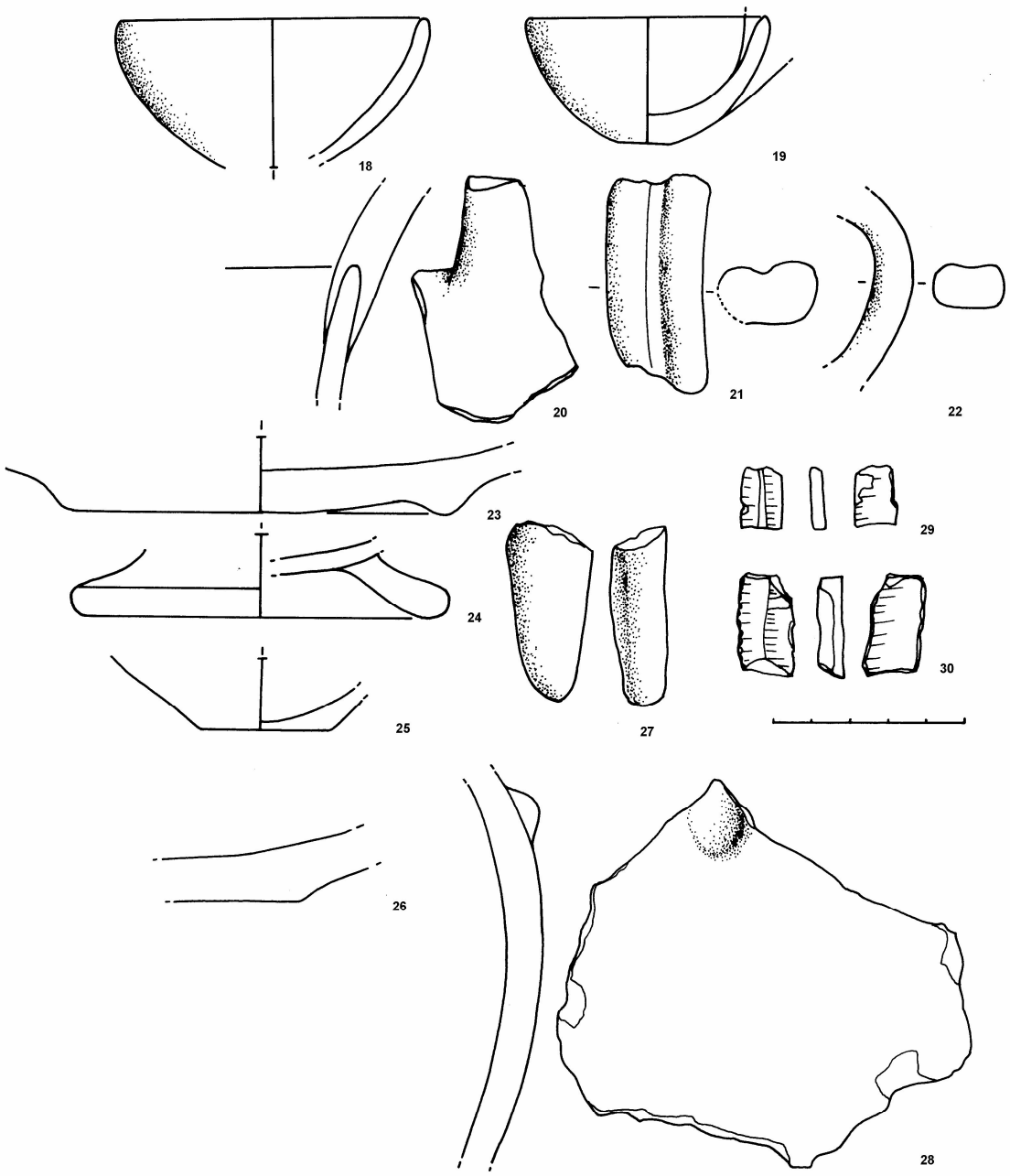

Çizim 3. Yassıtepe Höyüğü Neolitik, Kalkolitik, Tunç Çağ Keramikleri ve buluntuları

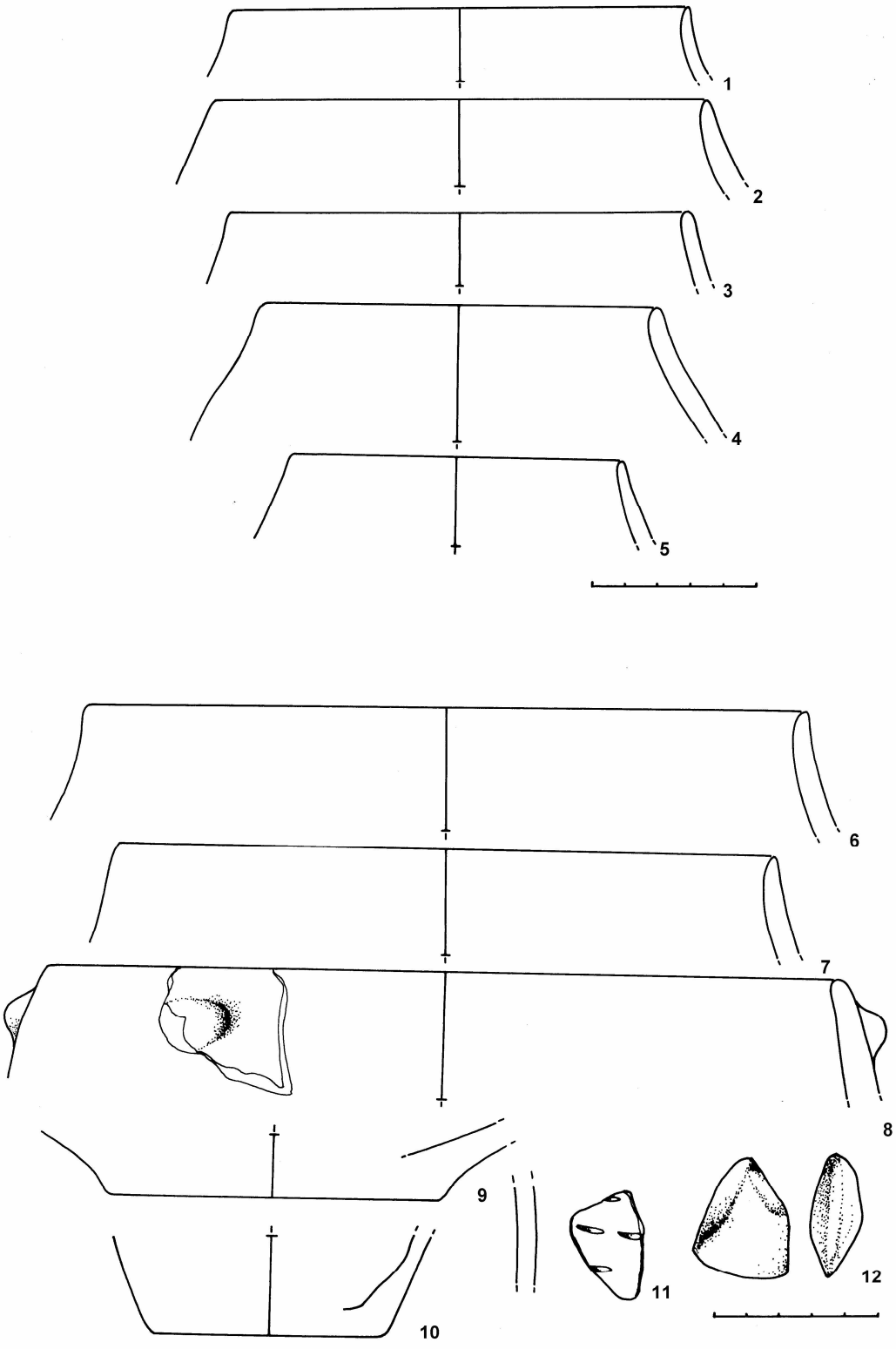

Çizim 4. Çakallar Tepesi Höyüğü Neolitik, Geç Roma Keramikleri ve Buluntuları.

Resim 1. Yassıtepe Höyüğü'nün bulunduğu alanın 1998 yılı hava fotoğrafı

Resim 2. Yassıtepe Höyüğü ve höyük üzerinde 2006 yılında yapılan tahribat

Resim 3. Çakallar Tepesi Höyüğü (Elektrik direğinin bulunduğu alan ve çevresi)

Resim 4. Çakallar Tepesi'nin doğudan görünümü